

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2022-12-13
Stockholm

Mål nr
F 9875-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-07-21 i mål nr F 6202-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Staten genom Lantmäteriet

Motpart M E

SAKEN

Förrättningskostnader berörande fastigheterna A och B i Älmhults kommun (Lantmäterimyndighetens fakturanr 899694806)

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom bestämmer Mark- och miljööverdomstolen det belopp som M E ska betala enligt fakturan 899694806 till 24 850 kr.

Dok.Id 1864853

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lantmäteriet har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Lantmäteriets debiteringsbeslut.

M E har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lantmäteriet har i Mark- och miljööverdomstolen framhållit bl.a. följande.

Den redovisning som Lantmäteriet gav in till mark- och miljödomstolen gav sken av att den nedskrivning om 1,5 timme som antecknats i dagboksbladet inte genomförts. Nedskrivningen har dock genomförts och beaktats vid debiteringen. Utöver debiterad tid har ytterligare 2,5 timmar upparbetats i ärendet. Lantmäteriet har inte debiterat för den tid som lagts ner på överklagandet. Viss tid som registrerats som beredning borde ha registrerats under aktiviteterna kartframställning (FBK) och värdering (FVE). Att tiden registrerats fel är förvisso olyckligt men påverkar inte riktigheten och skäligheten i den totalt debiterade kostnaden. Tre av de fyra personers arbetsinsatser som tidförts under aktiviteten beredning den 13 oktober avser upparbetad tid om 15 minuter vardera. Att fyra personer lagt ner tid i ärendet är ett etablerat handläggningssätt som innebär att en handläggare utför alla moment i en förrättning. Inom sådana kortare tidföringar som de nu nämnda kan exempelvis rymmas kortare avstämningar med en mer erfaren kollega eller rent administrativa uppgifter av smärre omfattning. Lantmäteriet delar huvudsakligen mark- och miljödomstolens uppfattning att ärendet har varit av enklare typ. Icke desto mindre har Lantmäteriet att pröva yrkade åtgärder utifrån gällande lagstiftning. Prövningen har skett på ett effektivt sätt och till en skälig kostnad. Mot bakgrund av att den faktiska förrättningskostnaden uppgick till 29 350 kronor kan konstateras att den lämnade prisuppskattningen om ungefär 35 000 kr var väl avvägd och borde ha utgjort tillräckligt underlag för sökanden vid dennes överväganden.

M E har anfört i huvudsak följande.

Debitering har inte skett i enlighet med dagboksbladet. Debiteringen ska vara skälig och Lantmäteriet bör hushålla med sökandens resurser. Den 19 oktober 2020 har 13 timmar debiterats. Tiden är inte skälig då ärendet avsåg borttagande av gräns på en fastighet utan servitut. I ett annat förrättningsärende på orten avseende avstyckning var debitering för beredning 3,5 timme lägre vilket tyder på att debiteringen i detta ärende borde vara ännu lägre. Detta ärende är en skrivbordsprodukt och även en av Lantmäteriet önskad reglering. Att ytterligare tre personer ska arbeta i ärendet är obegripligt. Den tid som lagts ner visar att ärendet är överarbetat och inget som han bör betala för. Fakturan ska fortsatt vara nedsatt till 19 600 kr. Beredning som genomförts mellan den 26 och 31 oktober 2020 är beredning som är utförd efter det att ärendet i princip är avslutat. Om tiden använts för att lära upp en ny medarbetare ska den inte debiteras i detta ärende. Dessa timmar bör inte utgöra en nedskrivning utan de ska inte debiteras överhuvudtaget. Detta är ett tydligt exempel på myndighetsmissbruk och att Lantmäteriet anser sig stå över kravet på korrekta fakturor. Det är Lantmäteriet som själva avgör vilken tid som ska läggas ned på ärendet och timmarna är enligt myndigheten sökandens ansvar. Det är en oreglerad marknad i händerna på en myndighet. Överklagandet visar att de inte anser att annan myndighet kan besluta över dem. Att minska fakturan vore det mest kostnadseffektiva.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Avgifterna för lantmäteriförrättningar är författningsstyrda och lantmäterimyndigheten ska debitera förrättningskostnader efter principen om full kostnadstäckning. Eftersom inget avtal har träffats om fast pris ska avgiften beräknas efter den tid som behövts för handläggning av förrättningen och införande i fastighetsregistret, se 4 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar.

Den totalt debiterade förrättningskostnaden uppgår till 29 350 kr och motsvarar 17,75 timmar nedlagd tid samt ett fast belopp om 3 600 kr. Mark- och miljödomstolen har satt ned det debiterade beloppet till 19 600 kr med motiveringen att det är oklart om

den i dagboksbladet aviserade nedsättningen om 1,5 timme genomförts samt att nedlagd beredningstid är orimligt hög.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Mark- och miljööverdomstolen anser att det saknas skäl att ifrågasätta att den debiterade tiden motsvarar faktiskt nedlagd tid och kan i likhet med mark- och miljödomstolen konstatera att förrättningen har varit tämligen okomplicerad och att ärendet är av enklare och mer rutinmässig karaktär.

Domstolen gör vidare den bedömningen att den nu lämnade redovisningen visar att nedsättningen om 1,5 timmar har beaktats vid debiteringen och konstaterar att viss del av den tid som registrerats som beredning avser kartframställning och panträttsprövning vilket borde ha registrerats som annat än beredning.

Den debiterade förrättningskostnaden har varit för hög. Den nedsättning som mark- och miljööverdomstolen har gjort är dock för stor. Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen att rimlig nedlagd tid i förrättningen är 3,5 timmar á 1 500 kr mer än det som mark- och miljödomstolen bedömt.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Lars Olsson, referent, tekniska rådet Jan Gustafsson och tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld.

Föredraganden har varit Cecilia Forsman.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-07-21
meddelad i
Växjö

Mål nr F 6202-20

PARTER

Klagande M E

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets beslut den 16 november 2020 i ärende nr 899694806, se bilaga 1

SAKEN

Förrättningskostnader berörande fastigheterna A och B i Älmhults kommun

DOMSLUT

Med ändring av Lantmäteriets debiteringsbeslut enligt faktura nr 899694806 fastställer mark- och miljödomstolen den del av förrättningskostnaden som M E ska betala enligt fakturan till 19 600 kronor.

BAKGRUND

Den 15 juli 2020 inkom en ansökan om lantmäteriförrättning till Lantmäteriet gällande fastighetsreglering av ett område mellan fastigheten A och fastigheten B i Älmhult kommun. Förrättningen avslutades den 27 oktober 2020 med beslut om bl.a. fastighetsbildning och avslutningsbeslut. Den 16 november 2020 beslutade Lantmäteriet att fakturera M E förrättningskostnader, faktura nr. 899694806.

M E har nu överklagat Lantmäteriets beslut den 16 november 2020 till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

M E har yrkat att faktura nr 899694806 ska sättas ned med 12 000 kronor. Till stöd för sitt yrkande har han anfört bland annat följande.

Efter att ha tagit del av dagboksanteckningarna får han inte ihop antal debiterade timmar med den på fakturan antalet debiterade timmar. På fakturan är det debiterat totalt 11 timmar beredning av ärendet och 8 av dessa kan han inte se finns med på dagboksanteckningarna. I övrigt är andra arbetsuppgifter specificerade enligt den debitering som är gjord, men underlag på 8 timmar beredning á 1 500 kronor per timme saknas och bedöms därför av honom felaktigt debiterade och inget han vill betala för. Därför emotser han en nedsättning av debiterat belopp med 12 000 kronor.

Lantmäteriet har bestridit yrkandet och anfört i huvudsak följande.

Initialt i handläggningen har ansvarig förrättningslantmätare varit i kontakt med M E avseende ansökan samt att ett förbehåll föreligger på A. Vid kontakt den 19 oktober 2020 med M E informerades förrättningslantmätaren om uppskattad handläggningstid och uppskattad förrättningskostnad flera tillfällen avseende ansökan och informerat om en uppskattad förrättningskostnad (ca 35 000 kronor). Den 19 oktober 2020 utfördes

lämplighetsprövning av sökt fastighetsbildningsåtgärd och oskadlighetsprövning. Den 26 oktober 2020 vart kartbeställningen utförd. Förrättningen avslutades den 27 oktober 2020 med beslut om bl.a. fastighetsbildning och avslutningsbeslut. Beslutet har vunnit laga kraft. Den 10 november 2020 beslutades att ärendet skulle skrivas ned med 2 250 kronor, på grund av lärande i arbete. Ärendet slutfakturerades den 16 november 2020.

Lantmäteriet är en avgiftsfinansierad myndighet som ska bedriva sin verksamhet enligt principen om full kostnadstäckning. Enligt 4 § förordning (1995:1459) om avgifter vid lantmåteriförrättningar ska en avgift tas ut beräknad enligt tidsåtgång. Detta innebär att all nedlagd tid som behövts för genomförande av yrkade åtgärder i ett förrättningsärende debiteras från det att en ansökan inkommit till att avslutningsarbete med registrering av ärendet i fastighetsregistret har genomförts. Enligt samma paragraf kan en avgift, baserad på ett fast belopp istället för tidsåtgång, tas ut för vissa arbetsmoment (se Lantmäteriets föreskrift LMFS 2017:6 m.fl.). Dessa arbetsmoment kan avse administration hos ärendemottagning, utställande av faktura och i förekommande fall av registrering i fastighetsregistret. Lantmäteriet har sammanlagt skrivit ned förrättningskostnaden med 2 250 kronor motsvarande ca 1,5 timmar.

Nedan följer en redogörelse över debiteringens huvudsakliga arbetsmoment. Utöver dessa moment krävs hanteringar i Lantmäteriets ärendesystem samt notering i ärendets dagbok.

- Debiterade timmar avseende beredning (FHB). I ärendet har 11 timmar debiterats avseende beredning (i huvudsak av ansvarig förrättningslantmätare). I denna tidspost ingår initial administrativ beredning d.v.s. genomgång av ansökan samt handlingar som är av relevans för ärendet. Genomgång av berörda fastigheter, fördelning av rättigheter, tid för bedömningar i ärendet m.m. I denna tidkod ingår även lämplighetsprövning och oskadlighetsprövning av sökt fastighetsbildningsåtgärd.

- Debiterade timmar avseende kommunikation med sakägare (FHK). I ärendet har 1 timmar debiterats av ansvarig förrättningslantmätare för sakägarkontakter i ärendet. Sakägarkontakter har skett främst genom telefonsamtal vid flera tillfällen.
- Debiterade timmar avseende protokoll (FHP). I ärendet ingår 2,5 timmar för upprättande av beslutsprotokoll (PR1) och beskrivning (BE1).
- Debiterade timmar avseende fastighetsrättslig utredning (FHU). I ärendet har 1,75 timmar debiterats gällande kontroller av berörda fastigheter, samfälligheter, gränser och rättigheter. En utredning har gjorts avseende oinskrivna rättigheter och samfälligheter, aktbilaga UT1.
- Inför avslut i ett förrättningsärende sker leveranskontroll (FHQ). För detta ändamål har 1,5 timmar debiterats för kontroll av beslut i ärendet inklusive kartor.

Upplysningsvis har därtill 1 timmar nedlagts i ärendet av förrättningslantmätare gällande hantering av överklagande. Denna tid har emellertid tidförts på tidkoden FHO och har inte belastat sökandena i ärendet.

Lantmäteriet prövar förutsättningar och omständigheter i varje enskilt ärende vilket kan leda till olika tidsbehov och förrättningskostnader i enskilda ärenden.

Lantmäteriets skyldighet att debitera för nedlagd tid och kostnad är författningsstyrt.

Angående vad M E anfört om att de inte har kunnat räknat ut antalet debiterade timmar ifrån dagboksanteckningarna, så använder Lantmäteriet inte dagboken som faktureringsunderlag utan Lantmäteriet använder ett ekonomisystem där nedlagda timmar i ärendet redovisas. Anteckningarna i dagboken motsvarar inte all tid som lagts i ärendet.

Förrättningslantmätare har en lagstadgad utredningsskyldighet att tillse att ärendet blir berett och utrett i enlighet med yrkanden. För detta och avslutande åtgärder m.m. har det sammanlagt krävts 17,75 timmar i detta ärende.

I ärendet har tid förts enligt löpande räkning. Lantmäteriet har inte fakturerat för all nedlagd tid. Förrättningskostnaden har varit nödvändig för handläggning av ansökan, precisering, bedömning m.m. samt slutförande av detta ärende och beloppet är skäligt.

M E har fått tillfälle att slutföra sin talan men något yttrande har inte inkommit.

DOMSKÅL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av 16 kap. 8 § fastighetsbildningslagen (1970:988) (FBL) avgjort målet utan att hålla sammanträde.

Avgifterna för lantmäteri-förrättningar är författningsstyrda och Lantmäteriet ska fakturera förrättningskostnader efter principen om full kostnadstäckning. Vid fakturering av förrättningskostnader ska Lantmäteriet tillämpa förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteri-förrättningar. Enligt 4 § i förordningen ska avgiften beräknas efter den tid som behövs för handläggningen av förrättningen. Vidare har Lantmäteriet möjlighet att, om en sakägare begär det, lämna skriftligt anbud med stöd av 5 § i förordningen.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det inte har framkommit att någon överenskommelse om fast pris träffats. Lantmäteriet har således korrekt debiterat ärendet på löpande räkning enligt 4 § avgiftsförordningen.

Utgångspunkten är att Lantmäteriet har rätt till ersättning för arbete som har utförts. Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ifrågasätta att den tid som har angetts i fakturaspecifikationen faktiskt har lagts ned i ärendet. Det som mark- och miljödomstolen har att ta ställning till är om debiteringen har skett i enlighet med

förordningen och gällande föreskrifter samt om det arbete som Lantmäteriet har lagt ned varit rimligt med hänsyn till ärendets omfattning och karaktär och om kostnaden därmed varit skälig.

Lantmäteriet har debiterat M E i enlighet med tillämpliga föreskrifter.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det av Lantmäteriets yttrande i målet framgår att Lantmäteriet inte använder dagboken som faktureringsunderlag utan att Lantmäteriet istället använder ett ekonomisystem där timmarna redovisas. Vad M E har anfört om att han inte har kunnat räknat ut antalet debiterade timmar ifrån dagboksanteckningarna föranleder därför i sig ingen åtgärd av mark- och miljödomstolen.

Av Lantmäteriets faktura framgår att 17,75 timmar har debiterats. Av dagboksbladet framgår att en nedskrivning gjorts om 1,5 timmar och av yttrandet framgår vidare att debiterad tid efter nedskrivning ska uppgå till 15,25 timmar. Vilken särskild tid som har nedskrivits eller som var tänkt att nedskrivs i ärendet framgår inte på något sätt. Istället framstår det som att utställd faktura inte omfattar den tänkta nedskrivningen som Lantmäteriet gett uttryck för i sitt yttrande. Oklarheten i den delen bör under alla förhållanden gå ut över myndigheten och en nedsättning om 1,5 timmar * 1500 kr/timme = 2 250 kronor ska göras på utställd faktura.

I ärendet har sammanlagt 11 timmar beredning (FHB) nedlagts och debiterats. Av dagboksbladet framgår att en timma av nedlagd beredning avser framtagande av karta. I ärendet ges inte någon förklaring till varför fyra olika personer, som framgår av inlämnat tidkort i ärendet, har behövt nedlägga tid samma dag den 13 oktober 2020 avseende beredning. Det är i detta fall vidare fråga om ett ärende som enligt domstolens bedömning är frekvent förekommande, samt av enklare och mer rutinmässig karaktär. Ärendet torde därför inte kräva några mer omfattande utredningar eller komplicerade bedömningar från Lantmäteriets sida. Den nedlagda beredningstiden framstår mot denna bakgrund som orimligt hög. Enligt domstolens bedömning hade ärendet rimligen kunnat utföras med mindre tid avseende

beredning. Domstolen bedömer att tiden avseende beredning skäligen ska sättas ned med till 5 timmar * 1 500 kr /timme = 7 500 kronor.

Mark- och miljödomstolen bedömer att den kostnad Lantmäteriet har debiterat i övrigt för förrättningen avspeglar förrättningens omfattning och svårighetsgrad.

Med beaktande av skälen enligt ovan ska sammantaget förrättningskostnaden nedsättas med 9 750 kronor vilket innebär att Lantmäteriets slutfaktura ska ändras till 19 600 kronor.

Vad M E har anfört i övrigt föranleder ingen ytterligare nedsättning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 11 augusti 2021.

Ann Westerdahl

Björn Bodin

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ann Westerdahl, ordförande, och tekniska rådet Björn Bodin. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Svensson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.